

Rusałczy tydzień: posiestrzenie

Sonia Sobiech, Zofia Reznik, Beata Rojek

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

godło: ważka

Rusałczy tydzień: posiestrzenie

Zofia Reznik, Beata Rojek, Sonia Sobiech

ogólna koncepcja wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji w 2026 roku

Co roku, w okolicach letniego przesilenia, z zaświatów przychodzą do nas rusalki. Łagodnie i wytrwale wdmuchują słuszny gniew w karki zgięte ciężarem nadmiernej pracy, roziskrzają lędźwie i robaczki świętojańskie myślami o powolności. Wilgotnymi pieśniami podtrzymują rytuał, o którym nie wspomina etnografia, a który nigdy się nie kończy i nigdy nie zaczyna. Posiestrzenie trwa i obejmuje chłopkę tak samo jak Boya-Żeleńskiego, Lilith tak samo jak Ewę, Adama i węża, Alicję Tysiąc, Puszcę Białowieską, Guerrilla Girls, Zapatystki, Kolektyw Kariatyda, ważkę i kołyszący się pod nią tatarak.

Wystawa jest świątynią upęłnomocnienia żeńskich ciał – niespektakularną, rozgrywającą się w polskiej przyrodzie i czerpiącą z rodzimych mitologii. „Posiestrzenie” to zaproponowana przez Narcyzę Żmichowską idea wzmacniania więzi między kobietami. Rusałczy tydzień zaś, w słowiańskiej tradycji poprzedzający Noc Kupały, jest tu przede wszystkim celebracją podmiotowej mocy samostanowienia i więcej niż ludzkiej wspólnoty istnień.

Współbrzmiać z wyrażoną przez Koyo Kouoh tęsknotą za tonacją molową wystawa wspiera łagodność, spowolnienie, wyciszenie i kontakt z własną wrażliwością. Poprzez nastrojowość przełamuje aborcyjne tabu, docenia starania Polek w dążeniu do pełni praw, wspiera istniejące i zaprasza do wyobrażenia nowych sojuszy. Jej celem jest upodmiotowienie i uznanie godności żywych organizmów oraz ich sieci.

Emancypacyjna praca jest w większości niewidzialna i dzieje poza medialnym szumem. To ustawiczna praca troski w niesprzyjającym klimacie, której owoce czasem ledwo mającą na horyzoncie zdarzeń. Działanie rzeszy osób dzielących się swoimi zasobami z tymi, które są w potrzebie. Ta wielka energia przetacza się pod powierzchnią codzienności i tylko czasem spektakularnie wybucha jak Strajk Kobiet w 2020 roku. Wówczas też powstał komiks *Opowieści aborcyjne* Beaty Rojek i Soni Sobiech, oparty na podarowanych autorkom autentycznych herstoriach Polek.

Jego kontynuacją była wystawa *Wczorajsze sny tkają ruiny jutrzejszych świątyń*, stworzona przez Rojek, Sobiech i Reznik w 2022 r. we wrocławskiej galerii 66P. Bazująca na idei świątyni czułego słuchania wystawa podejmowała przede wszystkim problematykę aborcyjnego upelnomocnienia oraz docenienia siostrzanej sieci wsparcia. Artystki wytworzyły afirmatywną ikonografię aborcyjną, która dawała przestrzeń na spotkanie, czułość i wdzięczność.

Wenecka odsłona projektu będzie zawierać prace istniejące oraz nowe realizacje dedykowane Pawilonowi Polskiemu. Wystawa ma charakter immersyjny, oferuje wielozmysłowe doświadczenie i zaprasza do uważnej kontemplacji. Projekt operuje przeniesionym do malarstwa językiem wizualnym komiksu, co sprzyja dostępności prezentowanej problematyki.

Wystawa składa się z sześciu stref: afirmacji ruchów emancypacyjnych, przedsionka zapraszającego do świątyni, centralnego interaktywnego muralu pt. *Święty gaj* oraz dwóch odpowiadających sobie przestrzeni: błękitnej – oddającej historię krzywd i uwidaczniającej sieć wsparcia aborcyjnego oraz różowej – celebrującej różnorodność, podmiotowość i przyjemność, zapraszającej do horyzontalnego kręgu współlistnienia. Całość otacza łańcuch honorujący znane i nieznane emancypantki, aborcjonistki, osoby, opowieści oraz inne artystki i ich prace, współtworzące pole mocy.

Wystawie towarzyszyć będzie publikacja prezentująca projekt i problematykę polskiego ruchu pro-choice na tle wybranych kontekstów oraz artystyczny aktywizm innych polskich twórczyń. Zaplanowane wydarzenia towarzyszące będą mieć wymiar transnacionalny i włączający charakter.

emblem: dragonfly

Rusalka Week: Sistering

Zofia Reznik, Beata Rojek, Sonia Sobiech

Overall exhibition concept for the Polish Pavilion
at the 61st International Art Exhibition – La Biennale di Venezia, 2026

Each year, around the summer solstice, rusalki return to us from the beyond. Gently and persistently, they breathe righteous rage into necks bowed under the weight of overwork, they kindle loins and fireflies with thoughts of slowness. Through moist songs, they sustain a ritual unrecorded by ethnography — one that never begins and never ends. *Sistering* endures, embracing the peasant woman as it does Boy-Żeleński, Lilith alongside Eve, Adam, and the serpent, Alicja Tysiąc, the Białowieża Forest, the Guerrilla Girls, the Zapatistas, the Caryatid Collective, the dragonfly and the swaying sweet flag beneath it.

The exhibition is a temple of empowerment for female bodies — unspectacular, rooted in Polish nature, and drawing from local mythologies. *Sistering* is a notion proposed by Narcyza Żmichowska to describe the strengthening of bonds between women. *Rusalka Week*, in Slavic tradition preceding Kupala Night, here becomes primarily a celebration of subjective agency and a more-than-human kinship of beings.

Resonating with Koyo Kouoh's evocation of a minor key, the exhibition supports gentleness, deceleration, introspection, and sensitivity. Through atmosphere, it breaks the abortion taboo, honors the efforts of Polish women in the pursuit of full rights, and supports existing — while inviting imagined — alliances. Its aim is to affirm subjectivity and dignity for all living organisms and their networks.

Emancipatory labor is mostly invisible, taking place beyond the buzz of the media. It is the continuous work of care in an inhospitable climate, whose fruits often barely

shimmer on the horizon of events. It is the action of countless individuals sharing their resources with those in need. This great energy surges beneath the surface of everyday life and only occasionally erupts spectacularly — as it did with the Women's Strike in 2020. That moment also gave rise to *Abortion Stories*, a comic book by Beata Rojek and Sonia Sobiech, based on real herstories shared with the artists.

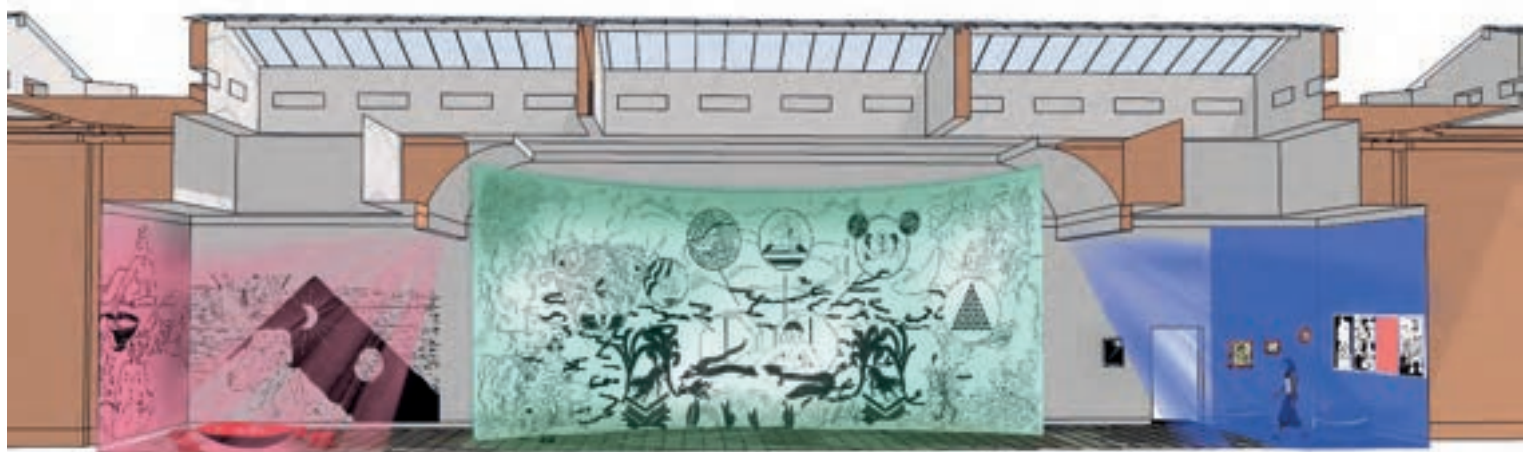
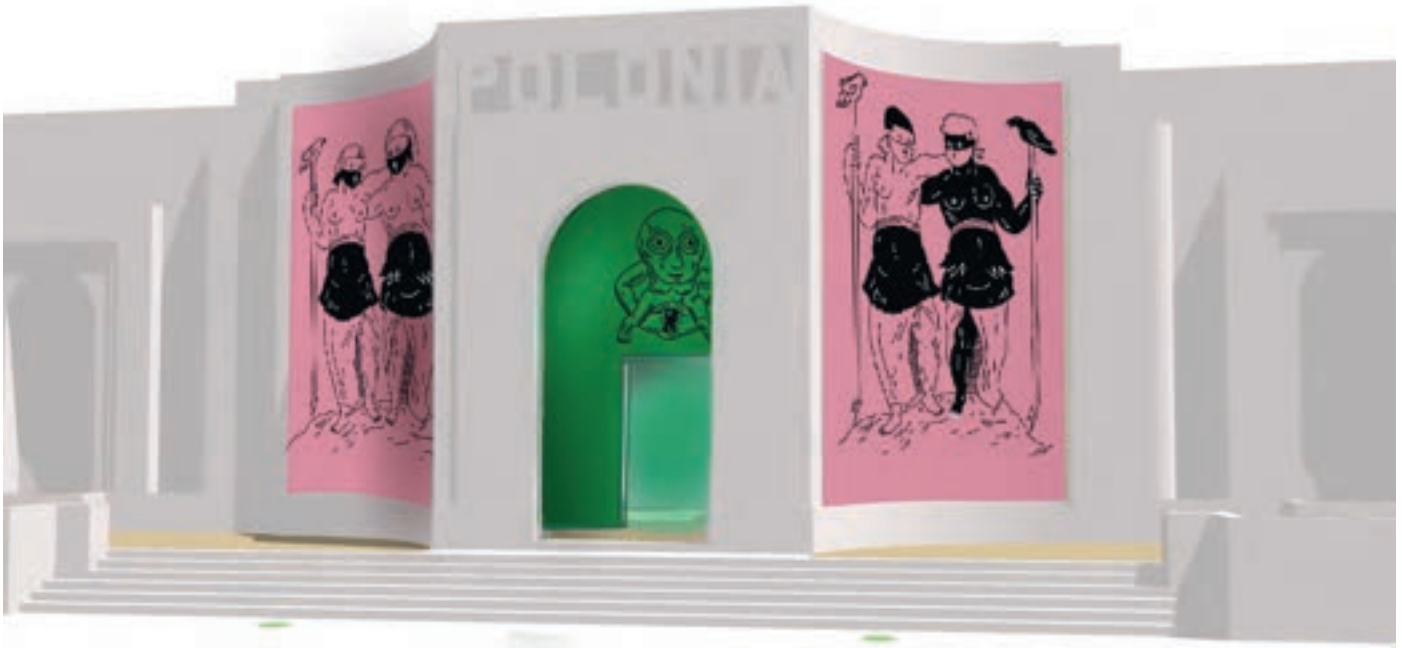
Its continuation was the 2022 exhibition *Yesterday's Dreams Weave the Ruins of Tomorrow's Temples*, created by Rojek, Sobiech, and Reznik at the 66P gallery in Wrocław. Rooted in the idea of a temple of tender listening, the exhibition explored abortion empowerment and the value of sisterly support networks. The artists developed an affirmative iconography of abortion that offered a space for encounter, tenderness, and gratitude.

The Venice edition of the project will feature both existing works and new pieces created specifically for the Polish Pavilion. Immersive in nature, the exhibition offers a multisensory experience and invites contemplative attention. The visual language of comics, translated into painting, enhances the accessibility of the themes addressed.

The exhibition unfolds in six zones: an affirmation of emancipation movements; a vestibule inviting one into the temple; a central interactive mural titled *Sacred Grove*; and two mirroring spaces — one blue, recounting histories of harm and illuminating the abortion support network; the other pink, celebrating diversity, subjectivity, and pleasure, inviting visitors into a horizontal circle of coexistence. Surrounding the whole is a chain honoring known and unknown feminists, abortion rights advocates, individuals, stories, other artists and their works — all co-creating a field of power.

Accompanying the exhibition will be a publication presenting the project and the context of the Polish pro-choice movement alongside selected international perspectives and artistic activism by other Polish creators. Planned public events will have a transnational and inclusive character.

godło: ważka
emblem: dragonfly

“ŚWIĘTY GAJ” – monumentalna kompozycja malarska z płaskorzeźbami i elementami interaktywnymi.

“UROCZYSKO” – murale i instalacja interaktywna celebrujące różnorodność i upodmiotowienie osób i ciał. Przestrzeń przyjemności, sprawczości i wspólnotowości.

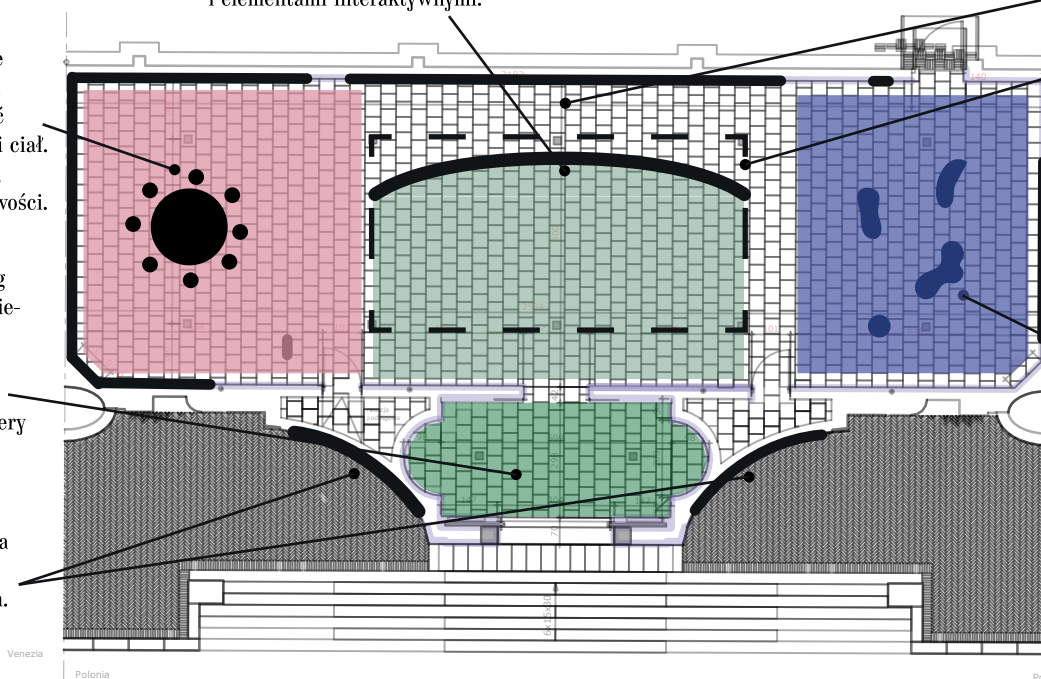
“PRZEDSIONEK” – próg zapraszający do spowolnienia w kojącej kąpieli świetlnej oraz ćwiczeniu wspierającym czułą uważność. Wejście do sfery sacrum.

„FRONT” - znajdująca na się elewacji afirmacja ruchów emancypacyjnych. Gest obecności i wagi.

“PRZESMYK” – rewers muralu i instalacja dźwiękowa.

“PANTEON MATRON” - obejmujący całą przestrzeń łańcuch wizerunków znanych i nieznanych aborcjonistek, emancypantek i artystek wytwarzających wspólne pole mocy.

“BAGNO” – multimedialna czytelnia ukazująca krzywdy wynikające z tabu aborcyjnego i celebrująca sieć aborcyjnego wsparcia.

Venezia

Polonia

Polonia

Romania

Poglądowy widok projektu, zdjęcia z wystawy „Wczorajsze sny tkają ruiny jutrzejszych świątyń” w 66P we Wrocławiu (2022). Fot. M. Kujda, A. Kalinowska.

godło: ważka
emblem: dragonfly